

УДК 339.133.2

О. В. МИШКО
Б. М. ПІСНИЙ

ОЦІНКА ЗАДОВОЛЕННЯ СПОЖИВЧИХ ІНТЕРЕСІВ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНУ

Досліджено оборот та обсяги роздрібної торгівлі. Здійснено порівняльний аналіз цін на сільськогосподарську продукцію. Проаналізовано динаміку зміни цін на споживчі товари в західних областях України. Визначено що у забезпеченні споживчих інтересів значну роль відіграє проведення ефективної антиінфляційної політики.

Investigated turnover and retail trade. The comparative analysis of prices for agricultural products. The dynamics of change in consumer prices in the western regions of Ukraine. Determined to ensure that consumer interests play a significant role carrying out effective anti-inflation policy.

Ключові слова: споживчий ринок, роздрібна торгівля, роздрібний товарооборот, сільськогосподарські продукти, споживчі ціни, антиінфляційна політика.

Споживчий ринок відіграє важливу роль у забезпеченні відповідного рівня життя населення, а його розвиток є обов'язковою передумовою прискорення темпів економічного зростання усієї країни.

До основних пріоритетних напрямів споживчого ринку товарів та побутових послуг слід віднести: розвиток секторів споживчого ринку; насичення його високоякісними товарами та послугами; задоволення попиту населення регіону на споживчі товари у повному обсязі за доступними цінами та гарантованої якості; розширення доступності соціально-значимих послуг побутового обслуговування для населення сільських територій.

© Мишко О.В. – к.е.н., заступник Луцького кооперативного коледжу Львівської комерційної академії;

© Пісний Б.М. – к.е.н., директор Львівської філії Європейського університету

Метою статті є оцінка задоволення споживчих інтересів попиту регіону.

Як свідчать результати проведених досліджень оборот роздрібно́ї торгівлі (роздрібний товарооборот підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібно́ї торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) становив у Волинській області 15,9 млрд. грн., що на 17,3 % більше обсягу 2011 р. [2]. У структурі обороту роздрібно́ї торгівлі на організовані та неформальні ринки припадало 39,8 % обсягів обороту ресторанного господарства (з урахуванням обороту фізичних осіб-підприємців) зріс проти 2011 р. на 1,9 % і склав 454,3 млн. грн[3].

Слід зазначити, що обсяг роздрібно́го товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібно́ї торгівлі та ресторанного господарства становив 7,1 млрд. грн., що на 16,4 % більше, ніж позаторік. Майже половину обсягу реалізації товарів (49,3%) забезпечили 20 підприємств, в їх числі ВФ ТзОВ «Золотий екватор», ТзОВ «Пакко Холдінг», ПП «Окко-нафтопродукт», які мали обсяги продажу понад 290 млн. грн (рис. 1).

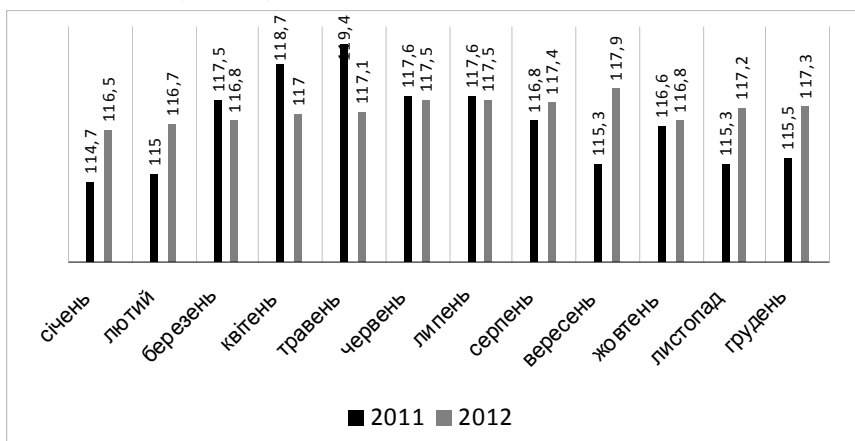

Рис. 1. **Зміни обсягу обороту роздрібно́ї торгівлі за усіма каналами реалізації у торговій мережі**
(наростаючим підсумком у % до відповідного періоду попереднього року)

У задоволенні потреб населення товарами значне місце належить ринкам. За рахунок організованих ринків сформувалося 36,9 % загального обсягу продажу товарів. В обороті цих ринків 5,7 % становив продаж сільськогосподарської продукції.

Продаж сільськогосподарських продуктів на ринках у порівнянні з 2011 р., зменшився на 2,7 %, при зростанні цін на 1,2 %. Тваринницька продукція подорожчала на 7,4 %. Разом з тим, продукти рослинництва подешевшали на 6,6 %, зокрема, знизилась ціна на цибулю ріпчасту, пшано, картоплю, моркву, крупу гречану, буряк, цукор, часник (на 50,0 – 21,9 %), капуста і огірки свіжі, яблука, груші (на 13,0 – 2,0 %). Середні ціни на окремі сільськогосподарські продукти, що склались на ринках Волинської та Рівненської областей і в Україні представлено на табл. 1.

За даними Державної служби статистики України, *індекс споживчих цін* в країні у грудні становив 100,2 %? а за 2012 р. в цілому – 99,8 %, на Волині – відповідно 99,9 % та 99,0 % (таб. 2).

Протягом року ціни на продукти харчування та безалкогольні напої на споживчому ринку області знизилась в цілому на 3,1 %. Серед продуктів харчування подешевшали овочі, яйця, цукор, рис, продукти переробки зернових на 27,3 – 11,5 %, молоко, вершкове масло, сир і м'який сир (творог), риба та продукти з риби, сало, фрукти – 8,3 – 1,1 %. В той же час підвищились ціни на спеції, маргарин, кисломолочну продукцію, м'ясо птиці, яловичину та телятину на 7,6 – 3,7 %, безалкогольні напої, хліб, сметану, кондитерські вироби з борошна, макаронні вироби, свинину на 2,3 – 0,3 %. Алкогольні напої та тютюнові вироби в загальному подорожчали на 3,8 %.

Ціни і тарифи на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива підвищились в цілому на 1,2 %, в т.ч. на оренду житла – на 16,4 %, водовідведення – на 14,7 %, водопостачання – на 13,6 %, скраплений газ для побутових потреб – на 8,1 % квартирну плату – на 6,3 %, гарячу воду – на 0,4 %. Водночас знизилась вартість твердого палива на 24,6 %.

Зростання цін в сфері охорони здоров'я на 1,7 % відбулося за рахунок подорожчання діагностичних послуг (на 9,3 %), послуг санаторно-курортних установ (на 7,1 %), стоматологічних послуг (на 4,3 %).

Таблиця 1

**Порівняння цін на сільськогосподарські продукти
(грн. за кг.) [3]**

	Волинська область, грудень		Рівненська область	Україна
	2011 р.	2012 р.	грудень 2012р.	Листопад 2012р.
Картопля	1,49	1,48	1,75	2,71
Капуста свіжа	1,00	2,25	3,00	2,81
Цибуля ріпчаста	2,47	2,44	2,50	2,32
Буряк	2,23	2,47	2,50	3,41
Морква	2,50	2,47	3,00	3,88
Огірки свіжі	19,98	18,94	23,25	13,21
Помідори свіжі	18,50	18,97	19,75	8,49
Часник	23,10	21,36	25,00	22,17
Яблука	6,77	6,01	7,00	6,89
Цукор	6,75	6,00	6,50	6,58
Олія соняшникова (за 1л.)	12,00	13,00	12,00	14,50
Яловичина	50,51	48,94	52,50	51,45
Свинина	43,60	47,62	47,50	48,89
Сало свиняче	27,56	35,00	31,26	33,62
Молоко свіже (за 1л.)	6,00	6,74	6,75	6,88
Масло тваринне	60,00	56,74	55,00	62,77
Сир (творог)	26,83	22,40	30,00	28,42
Сметана	32,57	28,29	32,50	34,53
Яйця (за десяток)	9,25	10,48	11,75	9,43
Мед	55,40	53,83	45,00	46,31

Таблиця 2

Рейтинг споживчих цін західних областей України

Регіон	Індекс споживчих цін (грудень 2012р. до грудня 2011р.,%)	Місця регіонів
Україна	99,8	х
Тернопільська	98,9	7 – 8
Рівненська	98,9	7 – 8
Волинська	99,0	9 – 11
Житомирська	99,0	9 – 11
Івано-Франківська	99,3	15 – 18
Львівська	99,3	15 – 18

Підвищення цін на транспорт на 3,0 %, зумовлено подорожчанням палива та мастил на 5,8 %. Зросла вартість обслуговування транспортних засобів на 4,9 %, транспортних послуг – на 1,3 % та автомобілів – на 1,0 %.

У сфері зв'язку найбільше підвищились ціни на поштові послуги (на 11,1 %), міжміський телефонний зв'язок (на 10,1 %) та абонентну плату за користування телефоном (на 10,0 %). Водночас подешевшало телефонне і телефаксове обладнання на 8,8 %.

Зростання вартості освіти на 2,8 % пов'язано з підвищенням плати за навчання на курсах на 5,9 %, послуги закладів дошкільної освіти – на 4,7 %, навчання у середніх навчальних закладах – на 2,5 % та вищих – на 2,2 %.

Подорожчали фінансові послуги, послуги відпочинку та культури, перукарень та закладів по особистому догляду, чищення одягу, ремонт взуття, ритуальні послуги та послуги ресторанів та готелів на 10,3 – 2,3 %. Разом з тим знизились ціни на туристичні послуги на 11,3 %.

Із непродовольчих товарів підвищились ціни на домашній текстиль, засоби побутової хімії, невеликі електричні побутові прилади, вироби із скла, столовий посуд і предмети домашнього вжитку, ювелірні вироби, годинники, інструменти й обладнання для дому й саду, газети, книжки та канцелярські товари, одяг на 5,4 – 1,2 %. Водночас подешевшали килими й інші види покриттів для підлоги, аудіотехніка, фотоапаратура та обладнання для обробки інформації, взуття та велика побутова техніка на 4,0 – 0,6 % [3].

Обов'язковою потребою забезпечення споживчих інтересів є проведення ефективної антиінфляційної політики, до пріоритетних напрямків якої слід віднести:

- стабілізація цін на споживчому ринку, в тому числі на соціально значущі продовольчі товари; своєчасне реагування на виникнення негативних тенденцій у сфері цінової та тарифної політики, застосування відповідних випереджувальних заходів;

- сприяння товарному насиченню споживчого ринку в умовах прогнозованого зростання виробництва в галузях, орієнтованих на споживчий ринок.

За результатами дослідження сформовано основні завдання та заходи, щодо задоволення споживчих потреб населення регіону.

- сприяння розширенню фірмової торговельної мережі виробників соціально значущих продовольчих товарів та збільшенню присутності на регіональному ринку товарів виробників;

- залучення інвестицій у розбудову мережі підприємств торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг;

- здійснення заходів щодо поступового перетворення ринків з продажу продовольчих та непродовольчих товарів на сучасні торговельно-сервісні комплекси, створення на них необхідних умов для продажу сільськогосподарської продукції безпосередньо її виробниками (не менше 40 % від загальної кількості торгових місць); проведення ярмарків з продажу сільськогосподарської продукції, виробленої безпосередньо в особистих селянських і фермерських господарствах;

- формування мережі оптово-роздрібних ринків з реалізації сільськогосподарської продукції;

- забезпечення належного захисту прав споживачів, здійснення контролю за якістю та безпекою продукції, товарів та послуг шляхом запобігання надходженню на споживчий ринок незаконно ввезених (виготовлених) неякісних, фальсифікованих, контрафактних, небезпечних для життя і здоров'я людей товарів, у тому числі дитячого асортименту; здійснення контролю за усіма видами реклами; об'єктивного, всебічного і вчасного розгляду звернень громадян;

- розвиток нових форм торгівлі;

- забезпечення соціальних потреб населення у побутових послугах, зокрема у сільській місцевості;

- припинення антиконкурентних узгоджених дій та запобігання ціновим порушенням у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку;

- відповідно до законодавства здійснення моніторингу цін і тарифів на ринках товарів і послуг, вжиття заходів щодо стабілізації цінової ситуації [1].

Кількісні та якісні критерії досягнення завдань на 2013 рік:

- обсяг обороту роздрібною торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних так і фізичних осіб –

підприємств) зросте на 9,6 % і становитиме 17250 млн. гривень;

- обсяг реалізованих послуг зросте на 8,6 % і досягне 3620 млн. гривень;

- виконання антиінфляційних заходів, спрямованих на утримання індексу споживчих цін на рівні, нижчому ніж по Україні [1].

Бібліографія

1. **Основні напрямки економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013

2. **Програма економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна рада, 2013.

3. **Про соціально-економічне становище області.** – Луцьк, Головне управління статистики у Волинській області, 2013 р.

4. **Програма зайнятості населення Волинської області на 2012-2013 рр.,** - Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація.

5. **Регіональна програма підвищення енергоефективності Волинської області на 2011-2015 роки.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація.

Рецензент: д.е.н., професор Павлов В.І.

Н. В. ПАВЛІХА
А. В. ЦАП

РОЗВИТОК “ЗЕЛЕНОЇ” ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано сутність, передумови виникнення та розвитку концепції «зеленої економіки», визначені основні інструменти її впровадження на державному рівні; обґрунтовано роль та перспективи зеленого курсу для України.

The article analyzes the nature, origin and background of the concept of "green economy", outlines the basic tools for its implementation at the national level; examines the role and prospects of green course for Ukraine.

Ключові слова: “зелена” економіка, “зелені” інвестиції, екологічно чисті технології, сталий розвиток.

Прояви трьох майже одночасних криз у минулому десятилітті поставили під сумнів достатність моделі кількісного економічного зростання та критерію короткострокової максимізації прибутку у діяльності бізнесу і довели необхідність пошуку більш ефективних схем виробництва і споживання. Тривав процес пошуку більш ефективних моделей економічного розвитку.

Ця загальна ситуація призвела до обґрунтування Програмою ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) у 2008 році Глобального зеленого нового курсу, спрямованого на сприяння оздоровленню фінансової системи, переведення після кризового розвитку на шлях екологічно чистого і стабільного розвитку, збільшення кількості робочих місць [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що вивченням теоретичних та практичних аспектів концепції “зеленої” економіки займалися такі вчені як Борушак М.,

©Павліха Н. В. - д.е.н, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

©Цап А. В. - студентка Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки